

การออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำ
จากอัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน
จังหวัดเลย

The Women Dresses Design Identity of TaiDam
NaPa Nad Chiang Kan Loei Province

อิสริยาภรณ์ ชัยกุลลาบ¹

Itsariyaphon Chaikulap

นิรัช สูดสังข์²

Nirat Soodsang

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาศิลปะและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

² รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำ

สาขาศิลปะและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย 2) เพื่อออกแบบชุดแต่งกายสตรีจากอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อชุดแต่งกายสตรีไทดำจากอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม, แบบสัมภาษณ์เชิงลึก, และแบบประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 135 คน ได้แก่ ประชาชนชาวบ้านและผู้นำชุมชน 3 คน นักออกแบบแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย หรืออาจารย์, ครุศิลป์ 2 คน นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ 80 คน และชาวบ้านชุมชนบ้านนาป่าหนาด 50 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สตรีไทดำในปัจจุบันส่วนใหญ่นิยมใส่เสื้อผ้าร่วมสมัยจะสวมใส่ชุดประจำชาติพันธุ์สำหรับงานสำคัญหรือการส่งเสริมการท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบประเมินที่เป็นเพศหญิงให้ข้อคิดเห็นว่าชุดประจำกลุ่มชาติพันธุ์โดยเฉพาะลายนางหาญถือเป็นลวดลายผ้าทอของหญิงชั้นสูงจึงนิยมใส่เมื่อมีงานสำคัญ 2) การออกแบบชุดแต่งกายสตรีจากอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด ใช้การวิเคราะห์โดยหลักการออกแบบ ได้แก่ด้านวัสดุ, ด้านสีส้น, ด้านลวดลาย, และด้านรูปแบบเครื่องแต่งกาย และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาด พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.42$)

คำสำคัญ: อัตลักษณ์, เครื่องแต่งกายสตรี, ไทดำบ้านนาป่าหนาด

Abstract

The objective of this study were 1) to study of identity the dress of Tai Dam Na Pa Nad Chiang Kan Loei Province 2) to the Women Dresses Design Identity of Tai Dam Na Pa Nad and 3) to evaluation of

satisfaction with for Women Dresses Design Identity of TaiDam NaPa Nad. This research is using tools such as questionnaires, in-depth interviews, and evaluation of satisfaction with for Women Dresses Design Identity of TaiDam NaPa Nad Chiang Kan Loei Province. The sample of 135 people, including community leaders, local scholars, designer fashion or art teachers 5 people, and tourists in Thailand and overseas, 80 villagers of TaiDam Na Pa Nad 50.

The findings revealed that: 1) Today the women TaiDam Na Pa Nad most wear contemporary clothes. They wear ethnic dress for the job or the promotion of tourism. Respondents estimate that a female ideas that suit a particular ethnic group, she boldly striped pattern is woven of high-class women wear when they have important 2) The Women Dresses Design Identity of TaiDam NaPa Nad. The design principles are used to analyze the materials, the colors, the textures, patterns, and costumes, and 3) to evaluate the Women Dresses Design Identity of TaiDam NaPa Nad found to be appropriate by the high level ($\bar{x}=4.42$).

Keywords: Identity, Dresses, Tai Dam Na Pa Nad

บทนำ

กลุ่มไทดำที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมีชื่อเรียกต่างกันไป เช่น ลาวโซ่ง ลาวซางดำ ไททรงดำ ไทโซ่งดำ แต่คำว่า “ไทดำ” เป็นคำที่คนทั่วไปรู้จักกันอย่างแพร่หลายกว่า ชาวไทดำมีความเชื่อเรื่องการนับถือผีและการประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับผีอย่างเคร่งครัด แม้ว่าปัจจุบันจะมีการผสมผสานความเป็นสมัยใหม่และการเปลี่ยนแปลงจากการรับอิทธิพลภายนอกเข้าไปแล้วก็ตาม ชาวไทดำก็มีการนับถือทั้งศาสนาเดิม ศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่นๆ ที่เข้าไปในหมู่บ้าน เช่น ศาสนาคริสต์

ส่วนการปฏิบัติต่อพิธีกรรมนั้นจะมีการแยกปฏิบัติออกจากกันอย่างชัดเจน โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมผีชาวบ้านก็จะไม่นำพระหรือพิธีกรรมทางพุทธศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง (สังคม พรหมศิริ, 2551) ไทดำมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น ภาษาพูด และภาษาเขียน อาชีพ การแต่งกายและขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรมต่างๆ การดำรงชีวิตประจำวันมีความสัมพันธ์กับประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อดั้งเดิมทางสังคมของไทดำยังคงรักษาขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีและพิธีกรรมไว้อย่างเคร่งครัด ถือเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์

ส่วนชาวไทดำ อีกกลุ่มหนึ่งได้เดินทางข้ามแม่น้ำโขงไปยังบ้านน้ำกุ่ม แขวงเวียงจันทน์ แต่ในขณะนั้นเขตเวียงจันทน์ มีปัญหากับฝรั่งเศส ชาวไทดำจึงข้ามแม่น้ำโขงย้อนกลับมาตั้งหมู่บ้านที่บ้านตาดซ้อ ต.เขาแก้ว อ.เชียงคาน แล้วจึงย้ายมาที่บ้านนาเบน ต่อมาก็อพยพมาตั้งหลักแหล่งถาวรที่หมู่บ้านนา ป่าหนาด ต.เขาแก้ว เพราะสภาพเป็นที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึง สภาพป่าเขาคล้ายถิ่นฐานเดิม ในปี พ.ศ.2438 มีจำนวนครัวเรือนในขณะนั้น 15 หลัง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ชาวไทดำมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน อาชีพ การแต่งกายและขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรมต่างๆ การดำรงชีวิตประจำวันยังคงผูกพันกับประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อดั้งเดิมอยู่มาก ลักษณะทางสังคมของไทดำยังคงรักษาจารีตประเพณีและพิธีกรรมไว้อย่างเคร่งครัด เกี่ยวกับบ้านเรือนชาวไทดำนั้นมีลักษณะเฉพาะตัว ตัวบ้านยกพื้นสูง นิยมทำห้องเดียวมีระเบียงหรือชานยื่นออกมาไว้สำหรับนั่งเล่น หลังคามุงด้วยหญ้าคาลักษณะเป็นหน้าจั่วอยู่ด้านบน แต่มีชายคาเป็นวงกลมรอบตัวบ้าน ตัวบ้านจะสร้างด้วยไม้ไผ่ทั้งหลังไม่มีหน้าต่างมีเพียงประตูทางเข้าด้านหน้าและด้านหลัง ฝาบ้านจะล้อมด้วยไม้ไผ่ทั้ง 4 ด้าน พื้นบ้านจะปูด้วยลำไม้ไผ่และใต้ถุนบ้านปูด้วยฟากที่ทำจากไม้ไผ่ทาบ ส่วนเสาะจะใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นต้นๆ และบันไดทำด้วยลำไม้ไผ่เพื่อใช้สำหรับขึ้นลงโดยพาดไว้บริเวณด้านหน้าและด้านหลังของตัวบ้าน ความเชื่อชาวไทดำมีความเชื่อเรื่องผีเรือนและพิธีเซ่นผีเรือน รวมถึงความเชื่อเกี่ยวกับหมอรักษาหรือเจ้าบ้าน (เจ้าบ้าน หมายถึง พระเสื้อเมือง) พิธีเลี้ยงเจ้าบ้าน เป็นต้น

การออกแบบเครื่องแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ในปัจจุบันได้รับความนิยมมากขึ้นเพราะมีลวดลายและสีสันที่สวยงามทำให้ นักวิชาการและนักออกแบบให้ความสนใจทั้งนี้รวมไปถึงเครื่องแต่งกายของไทยดำ อีรยุทธิ์ มูลละออง (2553) ได้ศึกษาและพัฒนาเครื่องแต่งกายไทยทรงดำสู่ธุรกิจชุมชน โดยได้นำแนวคิดการออกแบบที่สมดุลปกติและสมดุลไม่ปกติ และนำหลักการความงามเข้ามาช่วยในการออกแบบสามารถดึงดูดความน่าสนใจของกลุ่มผู้สวมใส่ให้เกิดความน่าซื้อ นำไปสู่การอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายไทยทรงดำให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญและมีแนวคิดในการออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยใช้กระบวนการออกแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบเพื่อให้สามารถนำไปต่อยอดเป็นสินค้าชุมชนจังหวัดเลยได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
2. เพื่อออกแบบชุดแต่งกายสตรีจากอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อชุดแต่งกายสตรีไทดำจากอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. แนวทางในการออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
2. ชุมชนหรือผู้ประกอบการสามารถนำไปต่อยอดเป็นสินค้าชุมชนจังหวัดเลยได้
3. สร้างค่านิยมและจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์วัฒนธรรม
4. สามารถนำไปสวมใส่ในชีวิตประจำวันได้

5. ส่งเสริมเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนในจังหวัดเลยเพื่อสร้างให้เกิดรายได้แก่ชุมชนในการจัดจำหน่าย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา

1. ข้อมูลทั่วไปของชุดแต่งกายไทดำบ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
2. ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของไทดำบ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ขอบเขตของการออกแบบ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีความพึงพอใจและทฤษฎีการออกแบบ
2. ออกแบบชุดแต่งกายอัตลักษณ์ไทดำบ้านนาป่าหนาด 1 ชุด

ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำบ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในส่วนนี้ เป็นวิจัยเชิงปริมาณเพื่อวัดผลการออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำบ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ตามแนวทางที่ได้วิเคราะห์และสร้างขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนชาวบ้านและผู้นำชุมชนชาวบ้านชุมชนไทดำ อำเภอเชียงคาน จำนวน 135 คน ได้แก่ ประชาชนชาวบ้านและผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน นักออกแบบแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย อาจารย์ ครูศิลปะ 2 คน นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ 80 คน และชาวบ้านชุมชนบ้านนาป่าหนาด 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำบ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ปราชญ์ชาวบ้านและผู้นำชุมชน ที่มีประสบการณ์ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีผลงานดีเด่นสร้างสรรค์ การอนุรักษ์ความรู้ในชุมชน เพื่อหาอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด อำเภอ เชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้วิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้าง

วัตถุประสงค์ข้อ 2. เพื่อออกแบบชุดแต่งกายสตรีจากอัตลักษณ์การแต่ง กายไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักออกแบบแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย อาจารย์ ครูศิลปะ ที่มีประสบการณ์ด้านการออกแบบเสื้อผ้า หรือมีผลงานการ ออกแบบเสื้อผ้าเพื่อชุมชน เพื่อเป็นแนวทางออกแบบชุดแต่งกายสตรีจากอัตลักษณ์ การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้วิจัย ผู้วิจัยใช้แบบ Focus group Discussion

วัตถุประสงค์ข้อ 3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อชุดแต่งกายสตรีไท จากอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ชาวบ้านชุมชนไทดำ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยและนักท่องเที่ยว เพื่อประเมินผลการออกแบบชุดแต่งกายสตรีจาก อัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จำนวน 135 คน

เครื่องมือที่ใช้วิจัย ผู้วิจัยทำการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครง- สร้าง (Rating Scale) 5 ระดับ โดยเกณฑ์ในการให้คะแนนของแบบประเมินความ พึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดแต่งกายสตรีจากอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่า หนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ใช้เกณฑ์การให้คะแนน มีระดับคะแนน ดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2548)

- 5 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ สำหรับสร้างแนวทางการออกแบบชุด แต่งกายสตรีจากอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดแต่งกายสตรีจากอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับบริบท อัตลักษณ์ วิถีชีวิต ของไทดำนาป่าหนาดจากหนังสือ วารสาร งานวิจัย บทความ รวมทั้งตำราที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากปราชญ์ชุมชนที่มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาในชุมชนและครูอาจารย์ที่สอนศิลปะเกี่ยวกับการออกแบบ จากนั้นวิเคราะห์สังเคราะห์ วิเคราะห์ผลข้อมูลโดยใช้หลักการและทฤษฎีการออกแบบเพื่อนำมาเป็นแนวทางสำหรับการออกแบบชุดแต่งกายสตรีจากอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3. ข้อมูลจากแบบประเมินผลการออกแบบชุดแต่งกายสตรีจากอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อหาความเหมาะสมในการออกแบบและการขึ้นต้นแบบหรือการตัดเย็บเครื่องแต่งกาย เพื่อตัดเย็บตามขั้นตอนอย่างเหมาะสม

4. ประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบชุดแต่งกายสตรีจากอัตลักษณ์การแต่งกาย ไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบในการวิจัยครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ศึกษาการออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคน จังหวัดเลย จากหนังสือ, วารสาร, งานวิจัย, บทความ, รวมทั้งตำราที่เกี่ยวข้องแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสำหรับดำเนินการขั้นตอนต่อไป

2. ขั้นตอนการสร้างแนวทางการออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำนา ป่าหนาด อำเภอเชียงคน จังหวัดเลย จากแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นคำถามเชิงลึก สอบถามบริบทวิถีชีวิตความเป็นอยู่และอัตลักษณ์ชุมชน จากปราชญ์ชาวบ้านและกลุ่มชุมชนไทดำ จำนวน 50 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผลและการวิเคราะห์สำหรับเป็นแนวทางการออกแบบอัตลักษณ์เครื่องแต่งกายสำหรับสตรีไทดำนาป่าหนาด โดยการร่างแบบแล้วนำเสนอผลการออกแบบอัตลักษณ์เครื่องแต่งกายสำหรับสตรีไทดำนาป่าหนาด เพื่อนำไปประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน จากนั้นสรุปผลการประเมินเพื่อปรับปรุงและนำไปพัฒนากระบวนการเย็บสร้างต้นแบบสำเร็จสำหรับประกอบผลการประเมินความพึงพอใจตามลำดับ

3. ขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อชุดแต่งกายสตรีไทดำจากอัตลักษณ์การแต่งกาย ไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคน จังหวัดเลย มีวิธีการดำเนินการคือ นำเสนอแบบภาพนิ่งและการให้นางแบบสวมใส่จริง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจต่อการออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคน จังหวัดเลย จากนั้นวิเคราะห์ผลและสรุปผลอภิปรายการวิจัย ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาจากการวิจัย ผู้วิจัยได้จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคน จังหวัดเลย

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการออกแบบอัตลักษณ์การแต่งกายสำหรับสตรีไทดำนาป่าหนาด ด้านการออกแบบจำนวน 3 ท่าน เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ ได้แก่ ฮุสเซน ชารายัน (Hussein Chalayan, 2005) บลูค (Burke, 2011) ซอร์เจอร์ และอูเดล และ (Sorger & Udale, 2012) ทั้งนี้ในงานวิจัยพบว่า สตรีไทดำในปัจจุบันส่วนใหญ่นิยมใส่เสื้อผ้าร่วมสมัยจะสวมใส่ชุดประจำชาติพันธุ์สำหรับงานสำคัญหรือการส่งเสริมการท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบประเมินที่เป็นเพศหญิงให้ข้อคิดเห็นว่าชุดประจำกลุ่มชาติพันธุ์โดยเฉพาะลายนางหาญถือเป็นลวดลายผ้าทอของหญิงชั้นสูงจึงนิยมใส่เมื่อมีงานสำคัญ ในกระบวนการออกแบบประกอบด้วย ขั้นตอนการศึกษารวบรวมข้อมูลการศึกษาข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย, การศึกษาอัตลักษณ์กลุ่มชาติพันธุ์, การศึกษารูปแบบ, การศึกษาตลาด, สำหรับขั้นตอนการออกแบบ ประกอบด้วย การเลือกใช้สีเพื่อบ่งบอกความเป็นอัตลักษณ์โดยเน้นการใช้ผ้าทอมือจากชุมชนในการเย็บ และเพิ่มโอกาสสำหรับการนำไปสวมใส่และผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการออกแบบ ประกอบด้วย ความสมดุล จังหวะ เส้น สี ขนาด เมื่อได้หลักการและทฤษฎีดังกล่าวแล้วขั้นตอนสุดท้ายคือขั้นตอนพัฒนา ผู้วิจัยได้ออกแบบอัตลักษณ์ชุดแต่งกายสตรีจากอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด เพื่อเป็นต้นแบบและทดลองจำหน่าย

2. ออกแบบชุดแต่งกายสตรีจากอัตลักษณ์การแต่งกายไทดำนาป่าหนาด

2.1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลบริบทชุมชนไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคน จังหวัดเลย จากแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางการออกแบบอัตลักษณ์เครื่องแต่งกายสำหรับสตรีไทดำนาป่าหนาดพบว่า เครื่องแต่งกายของสตรีไทดำสามารถนำไปพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบได้ดีกว่าของผู้ชาย ทั้งนี้ แนวทางการออกแบบอัตลักษณ์เครื่องแต่งกาย

สำหรับสตรีไทดำนาป่าหนาด ควรออกแบบให้สามารถนำไปสวมใส่ได้ในชีวิตประจำวันหรือการทำงานได้ ควรใช้ผ้าที่วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเน้นการตัดเย็บประณีตสวยงามและสวมใส่สบาย มีราคาเฉลี่ยที่ 1,500-2,500 บาท สำหรับแนวทางการออกแบบผู้วิจัยศึกษาแนวคิดของนักออกแบบเพื่อวิเคราะห์ให้เหมาะสม คือ ฮุสเซน ชาลายัน (Hussein Chalayan, 2005) เป็นนักออกแบบชาวไซปรัสตุรกีที่มีประวัติการถูกย้ายและอพยพไปประเทศอังกฤษจากการแบ่งแยกสิทธิมนุษยชน (Bodies of Evidence : 2007) ผู้วิจัยนำแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแรงบันดาลใจจากการอพยพและการหนีสงคราม มีรูปแบบเสื้อผ้าในร้านค้าเน้นการออกแบบสีดำและขาวแบบเรียบ สอดคล้องกับบริบทชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำเป็นกลุ่มชนที่อพยพมาจากประเทศเวียดนาม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงรูปแบบของเสื้อผ้าที่สวมใส่เป็นสีดำ เพราะเหมาะสำหรับการอพยพและอำพรางสายตา ส่วนหลักการออกแบบผู้วิจัยนำแนวคิดของบลิค (Burke, 2011) และซอร์เจอร์และอูเดล (Sorger & Udale, 2012) เกี่ยวกับเรื่องการเลือกใช้เนื้อผ้าและประเภทของผ้า การใช้สี ความมีเอกลักษณ์และสไตล์และการสร้างแบรนด์เพื่อการจัดจำหน่ายมาเป็นองค์ประกอบในการออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อให้เกิดอัตลักษณ์ของสตรีไทดำนาป่าหนาด ทั้งนี้ผู้วิจัยเปรียบเทียบผลกระบวนการวิเคราะห์ อัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาด โดยใช้การวิเคราะห์อัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาดอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์อัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาดอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

ชื่อ	รูปภาพ	การเลือก ใช้วัสดุ	หลักการออกแบบ				
			เส้น	สี	ขนาด	จังหวะ	ความ กลมกลืน
เสื้อผ้าชุดดำ		ผ้าฝ้าย ทอมือ	✓	✓	✓	✓	✓
กระดุมเม็ด ผักบุง		โลหะผสม	✓	✓	✓		✓
กระดุมผีเสื้อ		โลหะผสม	✓	✓	✓		✓
เสื้อฮี		- ผ้าฝ้าย ทอมือ - ผ้าย้อมสี ธรรมชาติ	✓	✓	✓	✓	✓

ชื่อ	รูปภาพ	การเลือก ใช้วัสดุ	หลักการออกแบบ				
			เส้น	สี	ขนาด	จังหวะ	ความ กลมกลืน
ผ้าซิ่นลาย นางหาญ		- ผ้าฝ้าย ทอมือ - ผ้าไหม ทอมือ	✓	✓	✓	✓	✓
ผ้าเปี้ยว		- ผ้าฝ้าย ทอมือ	✓	✓	✓	✓	✓

ผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาดอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีดังนี้

1. ด้านวัสดุ พบว่า วัสดุประกอบด้วยผ้าทอมือและกระดุม มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผ้าทอมือส่วนใหญ่ของชาวไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย มีผ้าทอ 2 ชนิด คือ ชาวไทดำสวมใส่ผ้าฝ้ายและผ้าไหม โดยผ้าฝ้ายจะนิยมใส่ได้ทั้งเสื้อและผ้าซิ่น ส่วนผ้าไหมจะทอเฉพาะผ้าซิ่น ในอดีตผ้าฝ้ายได้มาจากต้นฝ้ายที่นิยมปลูกเองในจังหวัดเลยเพื่อเป็นอาชีพ การทอผ้าถือเป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวไทดำและคนในจังหวัดเลย โดยนำดอกฝ้ายมาทำเป็นเส้นด้ายไว้ใช้ทอผ้าสำหรับตัดเย็บเสื้อผ้าใส่เองมาตั้งแต่บรรพบุรุษ จนเกิดความรู้ ประสบการณ์เกิดการพัฒนาความสามารถสะสมเป็น องค์ความรู้สืบทอดกันมาสู่ลูกหลาน จากการทอผ้าใช้เองในครัวเรือนเกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนผ้าทอกันเองทั้งในชุมชนและนอกหมู่บ้าน จนในปัจจุบันผ้า

ทอมือของไทดำนาป่าหนาดได้กลายเป็นสินค้าที่สร้างรายได้ให้กับครัวเรือน สำหรับความแตกต่างของการใช้ผ้าฝ้ายและผ้าไหมของชาวไทดำนั้น การนุ่งผ้าขึ้นใหม่ในอดีตเชื่อว่าไหมเป็นวัชธุระธรรมชาติที่มีราคาแพงเหมาะกับสตรีชั้นสูงของประเทศลาว สำหรับปัจจุบันมีการพัฒนานำไหมมาทอเป็นผ้าขึ้นนางหาญนิยมใส่สำหรับออกงานหรือการค้าเพื่อธุรกิจ ผู้หญิงจะใส่ผ้าขึ้นลายแตงโมในชีวิตประจำวันส่วนผ้าขึ้นลายนางหาญจะสวมใส่สำหรับงานพิธีกรรมและผู้ชายจะใส่เสื้อฮิองเกงสีดำ ส่วนผ้าขึ้นลายแตงโมไม่นิยมการทอด้วยไหม ทั้งนี้ไม่พบการทอผ้าที่ทำจากเครื่องจักรเนื่องจากจังหวัดเลยเป็นจังหวัดขนาดเล็กไม่เทียบเท่ากับจังหวัดขนาดใหญ่ จึงทำให้เศรษฐกิจเป็นไปอย่างราบเรียบ จึงไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องจักร

1.2 กระดุมของชาวไทดำนาป่าหนาดอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย กระดุมมี 2 ชนิดคือ กระดุมผีเสื้อและกระดุมเม็ดผักกาดนิยมนิตเป็นเลขคู่ เพราะมีความเชื่อในการติดกระดุมว่า คืออยู่ คู่จาก วัสดุที่ใช้ทำกระดุมมาจากโลหะผสมบ่มลายคล้ายรูปผีเสื้อตัวผู้และตัวเมีย มีลักษณะแบนราบมีรูและก้านเพื่อสอดสำหรับล็อกเข้าด้วยกัน ส่วนกระดุมเม็ดผักกาดมีรูปคล้ายเมล็ดของต้นผักกาดรูปร่างเป็นครึ่งวงกลมยอดแหลมมีรูสำหรับเย็บติดเป็นกระดุมเสื้อ

2. ด้านสีสันทน พบว่า การแต่งกายของชาวไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ส่วนใหญ่ผ้าสีพื้นจะเป็นสีดำทั้งเสื้อและผ้าขึ้นของผู้หญิง ส่วนเสื้อฮิองของผู้ชายก็เป็นสีดำด้วยเช่นกัน สำหรับความหมายของสีที่ชาวไทดำบ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ใช้สี 5 สี ได้แก่ สีดำคือ ความอดทน, สีแดงคือ ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว, สีขาวคือ ความบริสุทธิ์, สีเขียวคือ ความร่มเย็น,และสีส้มเหลืองมากที่สุดคือ ความเจริญรุ่งเรือง โดยสีสันทนดังกล่าวจะพบในรูปแบบของผ้าเปียวที่ใช้โปกผมมีลักษณะเป็นผ้าสีเหลี่ยมผืนผ้าปักด้วยด้ายสีต่างๆ บริเวณหัวกับท้ายขนาดกว้างประมาณไม่เกิน 10 นิ้ว และลวดลายของผ้าทอลายนางหาญและแถบสีเสื้อฮิองผู้ชาย ปัจจุบันมีการคิดค้นการย้อมสีผ้าจากพืชธรรมชาติเพื่อให้ได้สีย้อมจากธรรมชาติให้มีสีคล้ายคลึงกับสีหลักทั้ง 5 สี เพื่อสร้างเรื่องราวและคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์

3. ด้านลวดลาย พบว่า ลวดลายผ้าชิ้นส่วนใหญ่มีความเชื่อเกี่ยวกับ พญานาคและศาสนา มีรูปร่างสามเหลี่ยมมีกรอบล้อมรอบทั้งภายนอกและภายใน สำหรับส่วนประกอบและลวดลายหลักของผ้าชิ้น นางหาญประกอบด้วย 5 ลาย ได้แก่ ลายหมี 3 ลาย ลายชิต 2 ลาย คือ (สำแลน กรมทอง, 2560) มีความหมายดังนี้

3.1 ลายหมีนาคเดียวกัน หมายถึง พญานาคสองตัวลงมาเล่นน้ำที่เมืองมนุษย์ทำให้น้ำท่าอุดมสมบูรณ์

3.2 ลายนาคเกาะกัน หมายถึง นาคสองแม่ลูกโดยตัวแม่พาลูกออกมาเล่นน้ำให้ลูกเกาะบนหลังทำให้นมนุษย์มีน้ำในการประกอบภารเกษตรตลอดปี มีพืชผลอุดมสมบูรณ์

3.3 ลายรุ้ง หรือ ช้อยอดปราสาท หมายถึง ความสดใส สว่างไสวของการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะอยู่ในสภาพป่าแอ่งขนาดไหนก็สามารถฟื้นคืนและดำรงอยู่ได้อย่างรุ่งเรือง

3.4 ชิตลายตุ้ม หมายถึง ความรักใคร่กลมเกลียวของพี่น้องไทดำ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็รักสามัคคีกลมเกลียวกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

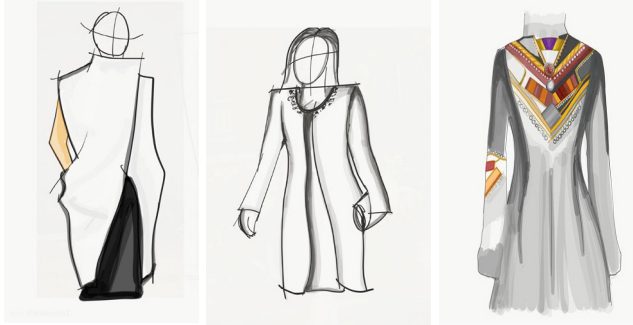
3.5 ลายผีเสื้อ หรือตัวบี หมายถึง สัญญาณเตือนก่อนฝนจะตก ทั้งนี้ฝนจะตกมากน้อยผีเสื้อจะบินออกมาส่งสัญญาณและชาวไทดำเชื่อว่าเป็นสัตว์ที่อยู่ระหว่างฟ้ากับดินหรืออีกนัยหนึ่งคือสวรรค์กับเมืองมนุษย์

4. ด้านรูปแบบเครื่องแต่งกาย พบว่า เครื่องแต่งกายสำหรับสตรีไทดำรูปแบบเดิมนั้นมีลักษณะเป็นเสื้อแขนกระบอกสีดำเข้ารูปเรียบง่ายตามขนาดของบุคคล ความยาวมีขนาดถึงเอวของผู้สวมนำไปใส่เข้ากับผ้าชิ้นประจำกลุ่มคือผ้าลายแดงโมและลายนางหาญขึ้นอยู่กับงานพิธี มีการตัดเย็บโดยคนในชุมชนเพื่อใส่เองและจัดทำหน่วย

สำหรับแนวคิดการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ครั้งนี้ได้แนวคิดและแรงบันดาลใจจากความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของชาวไทดำนาป่าหนาด โดยออกแบบให้มีความทันสมัยและเป็นสากลมากขึ้น เน้นกลุ่มผู้ซื้อคือผู้หญิงวัยทำงาน สามารถสวม

ใส่เพื่อทำงานได้อีกทั้งมีกำลังในการเลือกซื้อ ศึกษาและวิเคราะห์จากอัตลักษณ์ของชาวไทดำเกี่ยวกับบริบทวิถีชีวิตทำให้ทราบถึงภูมิปัญญาและการอพยพเข้ามาตั้งที่อยู่อาศัย ทราบถึงการประกอบอาชีพและการสืบทอดวิธีการทอผ้าเพื่อใช้ในครัวเรือนและพัฒนาเป็นสินค้าชุมชนเพื่อจัดจำหน่าย อีกทั้งลวดลายที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าไทดำคือ ลายแตงโมและลายนางหาญแล้วนำมาพัฒนาออกแบบเป็นชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำ สำหรับเป็นต้นแบบและสามารถผลิตขายได้จริงสร้างรายได้แก่ชุมชนแต่ยังคงไว้สำหรับวัฒนธรรมชาติมีอัตลักษณ์เป็นของตนเองก็จะทำให้รักษาภูมิปัญญาการทอผ้าได้

ในการออกแบบนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสำหรับพัฒนาเป็นแบบร่างเสื้อคลุมมีลักษณะยาวคล้ายเสื้อฮิซของผู้ชายไทดำ ตัดเย็บแบบเข้ารูปร่างกว้างเพื่อให้เสื้อเป็นทรงสวยงามไม่ย้วยแขนยาวตามแบบต้นฉบับชุดเดิมไทดำที่เป็นแขนยาว ออกแบบปลายแขนให้กว้างขึ้นตั้งแต่ข้อศอกถึงข้อมือ ใช้ผ้าฝ้ายที่ทอจากคนในชุมชนย้อมสีธรรมชาติ เพื่อรักษาภูมิปัญญาแก่คนในชุมชน ใช้สีดำเฉพาะจากนั้นนำอัตลักษณ์ของไทดำมาเป็นส่วนประกอบเย็บติดให้เกิดลวดลายได้แก่ ลายผ้าเปียว, ลายตุ้มขิดนางหาญ, เส้นและแถบสีมงคล ทั้ง 5 ประกอบด้วย สีดำ, สีแดง, สีขาว, สีเขียว, สีส้มหรือสีหมากสุก รวมทั้งการใช้กระดุมเม็ดผักกูดและกระดุมผีเสื้อที่มีอยู่ในชุดแต่งกายไทดำ นานาพนาท มาตกแต่งสร้าง อัตลักษณ์ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น จากนั้นผู้วิจัยร่างแบบเพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบและการเลือกใช้วัสดุสำหรับงานวิจัยการออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำนานาพนาท อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ดังภาพประกอบที่ 1-3

แบบร่าง

แบบด้านหน้า

แบบด้านหลัง

ภาพประกอบที่ 1-3 แบบร่างชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาว

ภาพประกอบที่ 4-5 ภาพแสดงการตัดเย็บชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาว

ทั้งนี้การทอผ้าของชาวไทดำถือเป็นการรักษาวัฒนธรรมภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น อย่างที่ทราบกันดีว่าชาวไทดำส่วนใหญ่จะมีความเชื่อในพิธีกรรมและนับถือผีบรรพบุรุษ สอดคล้องกับจรัญ ชัยประทุ (2556) กล่าวว่า ในลักษณะการควบคุมพฤติกรรมของคนในครอบครัวและชุมชนไม่ให้ฝ่าฝืนจารีตประเพณี ถือเป็นมิติทางวัฒนธรรมที่ผสมผสานกับประเพณี เรื่องผีและพิธีกรรมต่างๆ สืบต่อกันมา ดังนั้น

กลุ่มชาติพันธุ์จะมีความเชื่อคล้ายคลึงและเกี่ยวข้องกับการทอผ้า ในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาและรวบรวมอัตลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับไทดำนาป่าหนาด โดยการศึกษาและเลือกรูปแบบจากนั้นกำหนดโครงร่างและร่างภาพต้นแบบเพื่อทำการออกแบบให้อยู่ในกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากนั้นจึงลงมือ ตัดเย็บเพื่อเป็นต้นแบบให้แก่ชุมชนต่อไป ดังภาพประกอบที่ 6-7

ภาพประกอบที่ 6-7 ภาพแสดงการสวมใส่ชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำนาป่าหนาด

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และเป็นชาวไทดำนาป่าหนาดมากกว่านักท่องเที่ยว จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 72.60 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 82.26 คิดเป็นร้อยละ 60.70 มีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 5,000 – 8,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 57.80

2. วิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจต่อการออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำ นาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยภาพรวม

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรี
ไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำ นานาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดย
ภาพรวม

การออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจาก อัตลักษณ์ไทดำนานาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย	ระดับความพึงพอใจ			ลำดับ
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	
1. รูปแบบที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับท้องตลาดทั่วไป	4.42	0.43	มาก	3
2. ชุดแต่งกายมีอัตลักษณ์ความเป็นไทดำนานาป่าหนาด	4.65	0.51	มาก	1
3. การเลือกใช้วัสดุที่หาได้ง่ายและมีอยู่ในท้องถิ่น	4.58	0.46	มาก	2
4. สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.42	0.40	มาก	4
5. เป็นของที่ระลึกหรือสินค้าฝากได้	4.11	0.83	มาก	5
เฉลี่ยรวม	4.42	0.40	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจต่อการออกแบบชุดแต่งกายสำหรับ
สตรีไทดำจากอัตลักษณ์ ไทดำนานาป่าหนาด อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำคือ
ชุดแต่งกายมีอัตลักษณ์ความเป็นไทดำนานาป่าหนาด ($\bar{x} = 4.65$) รองลงมาการเลือก
ใช้วัสดุที่หาได้ง่ายและมีอยู่ในท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.58$) และรูปแบบที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับ
ท้องตลาดทั่วไป ($\bar{x} = 4.42$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การออกแบบชุดแต่งกายสำหรับสตรีไทดำจากอัตลักษณ์ไทดำนานาป่าหนาด
อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

อัตลักษณ์ของเครื่องแต่งกายสตรี ผู้วิจัยพบว่า วัสดุที่ใช้ยังเป็นผ้าฝ้ายทอ
มือที่ผลิตได้เองจากชุมชน ทั้งนี้เครื่องแต่งกายรูปแบบเดิมเป็นการแต่งกายที่เน้น
ความเรียบง่ายเพื่อใส่ในชีวิตประจำวันเท่านั้น ยังไม่มีการพัฒนาหรือประยุกต์ชุดให้
สวมใส่หรือมีรูปแบบที่แตกต่างจากเดิมส่งผลให้การเลือกซื้อของผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยว

เที่ยวมีตัวเล็กน้อย เครื่องแต่งกายของชาวไทดำในปัจจุบันถือจำพวกผ้าชิ้นและเสื้อถือเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม เช่นเดียวกับ Douglas and Isher wood (1980 cited in McCracken, 1988) กล่าวว่า ความสำคัญของสินค้าในวัฒนธรรมการบริโภคที่มีพัฒนาการก้าวล้ำเหนือคุณค่ามีประโยชน์ มีศักยภาพในการสื่อสารความหมายเชิงวัฒนธรรม

วัสดุที่ใช้สำหรับเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยพบว่า เครื่องแต่งกายของสตรีไทดำนาป่าหนาดนั้นใช้ผ้าฝ้ายทอมือในชุมชนเป็นวัสดุหลักในการ ทั้งนี้เพราะมีราคาไม่สูงอีกทั้งเป็นอาชีพที่ทำมาตั้งแต่ดั้งเดิมจึงมีความชำนาญเป็นอย่างดี สำหรับวัสดุชนิดอื่นเช่นกระดุมนั้นพบว่า ไม่สามารถผลิตหรือขึ้นรูปได้เองต้องสั่งซื้อจึงทำให้มีต้นทุนราคาที่สูง การติดกระดุมนิยมเป็นเลขคู่เพราะมีความเชื่อเรื่องการคงอยู่และจากลาและการสวมใส่เครื่องประดับขึ้นอยู่กับฐานะและพิธีกรรม สอดคล้องกับอริสา สุขสม (2552) กล่าวว่า การสวมใส่เครื่องแต่งกายถือเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมตนเองอย่างแท้จริง สำหรับการเลือกแบบแฟชั่นให้เข้ากับแบบเดิมที่ตนชอบไม่ได้มีการโยกย้ายอัตลักษณ์แฟชั่นไปมา ส่งผลให้อัตลักษณ์มีความมั่นคงและชัดเจนขึ้นเพิ่มระยะเวลาการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์เช่นกันสอดคล้องกับทรงพล ต่วนเทศ (2555) กล่าวว่า การทอผ้าพื้นเมืองของคนไทยเชื้อสายลาวครั้งในจังหวัดชัยนาทและอุทัยธานีเป็นกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้โดยวิธีเรียนรู้จากการเลียนแบบการสาธิตให้ดูแล้วลงมือปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. จากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยค้นพบว่าชุมชนยังไม่สามารถออกแบบสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นที่ต้องการในตลาดได้ ดังนั้นควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพาณิชย์จังหวัด อุดมศึกษา ให้ความรู้เชิงวิชาการและการกระตุ้นการเกิดแรงบันดาลใจเพื่อให้ได้รูปแบบที่เป็นสากลมากขึ้นสามารถสร้างรายได้แก่ครอบครัว
2. ในกระบวนการผลิตนั้นหากมีการส่งเสริมหรือให้ความรู้ต่อยอดในการผลิตวัสดุบางชนิดจำพวกกระดุมได้จะเป็นการลดต้นทุนต่อผู้ขายและผู้ซื้อ อาทิเช่น

การหล่อกระดุมด้วยตนเองเป็นต้น

3. ในงานวิจัยนี้เน้นเฉพาะเครื่องแต่งกายสตรีเท่านั้น ดังนั้นงานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาและออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับผู้ชายควบคู่กัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้เรียบเรียงจากงานวิจัยเรื่องกระบวนการสร้างอัตลักษณ์สำหรับพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเลย สำเร็จลงด้วยดีจากทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะรวมถึงชาวบ้านและผู้มีส่วนร่วมทุกคนที่ทำให้งานสำเร็จด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- จรัญ ชัยประทุม. (2556). ผ้าทอหลวงพระบาง : มิติทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 5 (1), 141-142.
- ไทยโรจน์ พวงมณี และคณะ. (2557). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมเมืองเชียงคาน จังหวัดเลย. กรุงเทพฯ : สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ทรงพล ต่วนเทศ. (2555). การศึกษาภูมิปัญญาการทอผ้าพื้นเมืองของคนไทยเชื้อสายลาวครั้งในจังหวัดสุพรรณบุรี ชัยนาทและอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำลาน กรมทอง. (2560). ผ้าลายนางหาญ. (เอกสารเผยแพร่แผ่นพับ). เลย : กลุ่มสตรีทอผ้าพื้นบ้านไทดำ (พื้นฟู).
- สมชาย วรกิจเกษมสกุล. (2554). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุดรธานี: อักษรศิลป์ การพิมพ์.
- สังคม พรหมศิริ. (2551). ศึกษารูปแบบและสถานภาพการพ่อนพื้นบ้านโบราณไทดำ บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- อริสา สุขสม. (2552). **เมื่อวัยรุ่นบริโภคแฟชั่น : การบริโภค “อัตลักษณ์” ภายใต้วัฒนธรรมการบริโภค**. วารสารสุทธิพิทัศน์, 23 (71) 7-32.
- Chalyan, H. (2005). **Hussein Chalayan**. Groningen: Groninger Museum
- McCracken, G. (1998). **Cultural & Consumption**. Bloomington : Indiana University Press.
- Paul Sant Cassia. (2007). **Bodies of Evidence: Burial, Memory, and the Recovery of Missing Persons in Cyprus**, Berghahn Books, ISBN 978-1-84545-228-5, p. 237.
- Sandra, B. (2011). **Fashion designer concept to collection**. China : Everbest.
- Richard,S & Jenny,U. (2012). **The Fundamentals of Fashion Design**. Second edition AVA Publishing SA Rue Des Fontenailles 16 1000 Lausanne 6 Switzerland.